**Ufficio Stampa della Provincia autonoma di Trento**
Piazza Dante 15, 38122 Trento
Tel. 0461 494614 - Fax 0461 494615
uff.stampa@provincia.tn.it

**COMUNICATO n. 3174 del 28/10/2025**

**Fugatti: "Hait hòt men klòfft iber de naiekaitn as ber noch sai' za tschbinnen ver as de insern pèrngplatz"**

# Arge Alp, ka Trea't der fokus as de zòmmstrategi ont s ibergeb va de presidenz en Vorarlberg

**[Mòcheno] De Òrbetgamoa'schòft van Alpine regione (ARGE ALP) hòt se zòmmtroffen bail en 56a Zòmmtrèff van Stòtt Viarer. En trèff hom toalganommen de istituzionaln derstelltn van alpine derver ont sai' kemmen gatu' de leistn aktn as kearn en de presidenz va de autonome Provinz va Trea't ver za ibergem en Land Vorarlberg de regiar va de Òrbetgamoa'schòft ver en jor 2026.**
**Der voursitz pfiart van president va de Autonome Provinz va Trea't Maurizio Fugatti hòt tschechen toalnemmen aa der president van Land Vorarlberg Markus Wallner, der president va de Autonome Provinz va Poazn Arno Kompatscher, der vice president van Land Tirol Josef Geisler, der untersakretare van zòmmnètzn international ont va de Europa ont va de Region Lombardia Raffaele Cattaneo, va de general viareren ver de affari va de europa ont international va de Cancelleria van Stòff va Baiern Tina Dangl ont va de generalsakretare va de konvenzion van Alpn Alenka Smerkolj. En zentrum van klòffen de temen as bichte sai' ver de zukunft van pèrnglander ont s u'nemmen van a toal virm.**
**"Der inger programm ist kemmen gamòcht ver za gea' envire pet de vil òrbetn ont projektn as sai' noch za kemmen gamòcht no sèll as de hom gatu' ber as vour ins ist gaben. Ber hom pfrok en de jungen za gem bèrt ont òcht en tschernen der pèrg abia plòtz ver za hengen se u'. Der prais Arge Alp 2025 as ber hom ausgem gester ist gaben gamòcht ver de jungen van pèrg. Oa'n van virm vourtrong hait van Trentin ont u'ganòmmen va der Zòmmtrèff van Stòtt Viarer pakimmert se as en ebege tema, ont de zboate klòfft va de regiar iber en grenz van groasa vlaischèssvicher, bou s tschbinnen ist as en glaiche vurm. Ber hom gaòrbetet aa as de regiar ver en vourregiar van pfèrlechkaitn ont van naturaln katastrofen ver za tea' zan peistn envirtrong de mossn as noat sai' ver en schitz van insern gamoa'schòftn," hòt tsòk der president Fugatti.**

Der bichteste dokument as u'ganommen kemmen ist, konzentriart se af de noat van an guatn regiar van groasn alpnvlaischvrèsservicher (bolf, per, billkòtz), asou za versterchern de zòmmòrbet aus de grenz bail en aunemm ont en regiar van groasa neat. Der rif ist vinnen an glaichbeng zbischn en derhòltn va de tiarschòrt, der schutz van vicherbèrkn no de tròcht ont de òllgamoa'sicherhait, asou za lòng a bea'ne vraier virm za òrbetn, pet de moglechkait va pinktlega mosnemmen. An òndra naiekait, as hoast "Jungen ont Pèrg: politiken ver a zukunft za krobln", klòfft van problem van vortgea' van lait ont van òlbe minder kinder as augea', ont stellt vour an nain vurm za sechen der pèrg abia a moglechkait ont nèt a grenz. De Òrbetgamoa'schòft bart schaung za paun au naia politik, asou za zoachen de pèrglender mear attraktiv, pet

en gem paitroger af de versterchetn lòntdinstn (mobilitet, digitalizazion, tsunthait, hauspolitiken), en aupaun òrbetmoglechkaitn (untersuachzentrum, coworking, ibrid learschual) ont en aktiv zòmmòrbetn mòchen en de u'nemmprozessn.

Zbischn sèll as men hòt klòfft bail en to ist de zukunft va de zòmmhòltpolitik ver en sèll as keart de Europeische Gamoa'schòft, de Olimpische ont paralimpische binter Spiln Milano-Cortina 2026 abia mittl ver en frieden ont legacy ver de generazionen as no kemmen, de strategi asn energetische programm vourstellt van San Gallen ont van Vorarlberg.

En pfinsta as de 23 van schanmikeal hòt se gahòltn der workshop "Vourregiar van natural pfèrlechkaitn ont van katastrofe", pet vil derstelltn ont auskenneta lait as kemmen sai' van zeichen regionen van Arge Alp. Ver de autonome Provinz va Trea't hom toalganommen, zbischn òndra, der iberòll viarer van Dipartiment Zivilschutz, balder ont vicher Stefano Fait, der viarer van Pèrgpòchdinst Lorenzo Malpaga, der viarer van Omt bètternochrichtn ont planen Mauro Gaddo.
Der workshop hòt gem de moglechkait za meing klòffen iber de temen as sai' glaich ver òlla ont ver za tschbinnen bos za tea' ver de lòntplan en de vinf jarder as kemmen, ver en bòsserprauch, ver de bòsserpau, ver za schutzn de pfèrlechkaitn van bòsser, ont ver za kontroliarn de telder ont de la'n. S ist ausser kemmen an strategische dokument as ist kemmen vourstellt bail en Zòmmtrèff van Stòtt Viarer van vraita as de 24 van schanmikeal.

S ibergem va de presidenz en Vorarlberg ist kemmen gatu' en riven van òrbetn. De Konferenz ist kemmen sperrt pet en druck trèff van drai Presidentn va ARGE ALP (Land Vorarlberg, Autonome Provinz va Trea't, Baiern) ver za vourstelln en de druck sèll as ist kemmen gamòcht ont sèll as men ensint hòt va de Gamoa'schòft va òrbet ver de jarder as kemmen. Der president Fugatti hòt vourstellt de temen en zentrum van jor va de trentiner presidenz. "Pet de iniziativen ont de temen vourtrong hait ber sai noch za pakimmern ens en konkret va de zukunft van ingern pèrng" hòt er klòfft.

Der president van Vorarlberg Markus Wallner hòt unterstraicht as "der Arge Alp ist a paispil va sèll as mu' mòchen a partnership va de region en Europa: as schauk as de pratik, en schaung abia za tea' ont en mentsch aspekt. De inger kròft ist en vinnen zòmm de omportn ont en hèlven se zòmm ver de glaichen interessn. De presidenz van Vorarlberg en 2025/26 ist an rèchtn vurm ver za paun pruckn, tauschn se de bissn ont gem naia sechen en gònze alpen region. I pin vroa as der Vorarlberg mu' mòchen de doi òrbet. Ber barn regiarn de presidenz pet projektn lebeta ont as schaung en zukunft as schelltn zòmmleing de lait".

De iberòll viareren ver de europeische ont internazionaln innrichtn va de Stòttkanzlai va Baiern Tina Dangl hòt vourstellt de strategi as bart hom de Arge Alp ver benn as s bart kemmen presidenten van Baiern va de Òrbetgamoa'schòft ver en 2027. "Ber klaum au s glaiche zil va de presidenz van Arge Alp: lai zòmm ber meing òrbetn ver za aribarn as sèll as ber belln vourtrong. De temen ont de bèrtn van Arge Alp barn sai' der fokus ver de òrbet as ber barn tea'", hòt er tsòk.

De organizazion van ta ist kemmen gamòcht van Dinst ver de Sprochminderhaitn ont ausbendegen nètzn va de PAT ont s hom toalganòmmen en de toaln va òrbetn de iberòll viarer van Dipartiment ver de òllgamoa'innricht keing de korruzion ont turchsichtekait Valeria Placidi ont de viareren van Dinst ouber tschrim Elisabetta Sovilla.

Arge Alp ist an òrbetgamoa'schòft gagrunt as de zbelva van schanmikeal 1972 ka Mösern en Tirol, pet en zil za stitzn de neat van alpineplatz as enteressiarn ungefèr secksaontzboa'sk milionen va lait. S sai' toalnemmer va Arge Alp s Taitschlònt pet en Vraistòtt va Baiern, s Osteraich pet de Länder van Vorarlberg, van Tirol ont va Sòlzburg, s Baltschlònt pet de autonome Provinzn va Poazn ont va Trea't ont de Region Lombardia, de Schbaiz pet de Kantonen van Grigioni, van San Gallen ont van Ticino.

**Letratn ont filmat gamòcht van Druck Dinst**

**Download van letratn do**

**Download do ver en workshop van 23 van schanmikeal**

**Ibersetz gamòcht van Sprochtirl va de Tolgamoa'schòft Hoa Valzegu' ont Bersntol**

**https://www.youtube.com/watch?v=qDjQfc25rhg&t=1s**

**https://www.youtube.com/watch?v=i3UB0FHwbpw&t=2s**

(cdt)